

# Evangelická teologická fakulta UK v Praze

## Posudek vedoucího diplomové práce

Autorka: Bc. Eliška Jírová, DiS.

Název: Uplatňování mezinárodních lidskoprávních standardů v oblasti obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v ČR

Studijní obor: Křesťanská krizová a pastorační práce – diakonika

Oponent: JUDr. Bc. Daniel Bartoň, Ph.D.

Rok odevzdání: 2016

Autorka zvolila aktuální a mezioborové téma. Již pohled na Obsah působí přehledně a poskytuje obrázek o tématech a uhlazenosti práce. Za pozitivní krok lze označit volbu konzultantky. Cenná jsou shrnutí na konci některých kapitol a ilustrativní rozhodnutí ESLP. Hlavní cíl práce byl naplněn. Prokázala způsobilost napsat kvalifikační práci tohoto stupně a projevila zájem o problematiku, který přesahuje jen snahu napsat diplomovou práci. Vhodně působí i zařazení příloh. Literatura zahrnuje i cizojazyčné tituly.

### K některým kritickým výhradám či poznámkám:

odpovídá formálním požadavkům na tomto studijním programu číslovat Úvod a cíle nepsat do Úvodu, ale zvláště jako kapitolu? Anotace místy nesplňuje styl anotace (spíše Závěru či Úvodu). Škoda, že necitovala trestný čin Obchodování s lidmi z primárního zdroje, tj. např. z Trestního zákoníku (s jeho komentářem) a že ani neuvedla, do které hlavy a dílu spadá (a tím i pojmenování společných skupin druhových objektů/předmětů ochrany), když má práce za cíl ochranu práv obchodovaných svobod a když sleduje, které mezinárodní závazky ČR v této oblasti plní.

V Úvodu uvádí, resp. přejímá, že při obchodu s lidmi dochází k významnému „porušování základních lidských práv – práva na život, svobodu, důstojnost či volnost pohybu“; následně píše, že „jde o jednání ohrožující lidskou důstojnost a je neslučitelné s hodnotami demokratických společností.“ Dál s tím v práci pak již nepracuje. Nejprve tedy hodnotí jako porušení lidské důstojnosti (v řadě jako třetí v pořadí) jako porušení jednoho ze základních lidských práv a pak jako „ohrožení lidské důstojnosti“ – považuje své hodnocení v obou těchto případech za stejné, nebo odlišné? Jestliže odlišné, pak

v čem a jak mu rozumí? Co se myslí v obchodu s lidmi za „ohrožení lidské důstojnosti“? Zvláště když se vyhodnocuje obchod s lidmi jako jedno z nejzávažnějších porušení lidské důstojnosti? Je pro autorku významné rozlišovat lidskou důstojnost jako lidskoprávní (a etický) princip ve smyslu základu či premisy ostatních lidských práv a lidskou důstojnost jako jedno ze základních práv? Jestliže ano, jak by vymežila porušení lidské důstojnosti jako principu a lidské důstojnosti jako jednoho ze základních práv? Jak by občanům a kolegům odpověděla na otázku, proč se jedná o porušení lidské důstojnosti a souvisejících základních práv člověka a tedy o eticky nepřijatelné praktiky? A proč trestné činy?

Mezi údaji o práci je uvedena Katedra teologické etiky (i když vzhledem k vedoucí práce byla práce psána asi z perspektivy jiné disciplíny?): mohla by proto nabídnout nějakou etickou teorii či přístup či měřítko v etice, které by byly vhodné pro odůvodnění konstatování, že se jedná o porušení lidské důstojnosti? A některé argumenty z teologické etiky, které by odůvodnily a objasnily nepřijatelnost praktik obchodu s lidmi za účelem vykořisťující práce? V Úvodu taky opakuje výraz „hodnoty demokratické společnosti“ v souvislosti s tématem: které má na mysli?

V 5. odst. Úvodu konstatuje, že sociální práci nelze zužovat na individuální práci s klientem, ale že má sledovat i strukturální změny: jak by v kontextu a z perspektivy profese sociální práce a názvu práce toto podložila (nejen proto, že zde neodkázala na základní prameny své profes!!!)?

Neměl by postup práce náležet do Úvodu, kde chybí (stejně tak jako motivace k psaní o tomto tématu a hypotéza)?

Rozdělila lidskoprávní standardy na celosvětové, evropské a státní: pomineme-li skutečnost, že se spíše dělení nazývá globální, regionální a národní/státní/lokální), vůbec na evropské rovině nezmínila Listinu základních práv EU, i když v jednom svém článku (č. 5) výslovně dotýká obchodu s lidmi a tím i jejího tématu...; a i další články, resp. základní práva této Listiny by mohla použít pro svou argumentaci a podporu obchodovaných osob. Na „evropské úrovni“, resp. konkrétně a) EU by byla ještě relevantní SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2014/36/EU ze dne 26. února 2014 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem zaměstnání jako sezónní pracovníci; SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2012/29/EU ze dne 25. října 2012 kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV - (na základě této má Komise EU předložit EU-Parlamentu a Radě do 16. 11. 2017 Zprávu o plnění opatření členskými státy dle čl. 8, 9 a 23); b) Konvence Rady Evropy proti násilí na ženách (2011). Na globální úrovni je

ještě relevantní TEXT OF THE CONVENTION CONCERNING DECENT WORK FOR DOMESTIC WORKERS (ILO, 2011).

Práci by slušel komentář, zda, že a jak se ochrana obchodovaných osob a pomoc jim (včetně samozřejmě kritizovaných nedostatků) týká všech kategorií lidských práv a co z toho plyne pro onu ochranu, podporu, pomoc i pro porozumění nedílným, vzájemně závislým lidským právům... Nakonec: dílčí cíl „zaměřit se na přístup k právům obětí“ však - a asi ani proto - nenabídne vyjmenování a přiblížení oněch souvisejících práv. Práce se i proto pohybuje hlavně na rovině popisné a nenabízí reflexi, dávání do souvislostí a větší využití znalostí z dalších předmětů studia (např. lidských práv, etiky, sociální práce – +viz výše).

Občas se objevují jazykové chyby (např. interpunkce v souvětí; spřežení vazeb/zeugma – typicky „ochrana a pomoc“ v kontextu obchodovaných osob). Text v poznámce pod čarou se zahajuje velkým písmenem. Údaj v Bibliografické citaci čítá 71 s., ale text je rozsáhlejší...

Na základě uvedeného posouzení práci celkově **doporučuji k obhajobě** a hodnotím **C-dobře**; o ostatním ať rozhodne obhajoba.

#### **K možným otázkám pro diskusi při obhajobě:**

Autorka pracovala jako sociální pracovnice v La Strada a napsala práci v souvislosti s touto profesí a disciplínou, která je představována jako lidskoprávní profese: jak by tedy (1) představila relevantní orgány a jejich zdroje, které tak činí; (2) jak by objasnila lidskoprávnost této profese; a (3) jak by toto vše propojila s tématem práce a rolí sociální práce v potírání obchodu s lidmi za účelem pracovního vykořisťování (v ČR a nejen v ní)?

Považuje za vhodné a odpovídající mluvit o obětech? Nebo radši o obchodovaných osobách? Nebo v tomto nespátřuje význam a roli pro další terapii a péči o obchodované osoby?

Jak by vysvětlila pojem „kořistění z obchodování s lidmi“ a odkud pochází?

V Mariánských Lázních dne 5. 9. 2016

René Milfait v. z.